

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ**

DOM
2017-11-27
Meddelad i Luleå

Mål nr
2485-17

KLAGANDE

1. Jägareförbundet Dalarna, 883200-0502
Krontallsvägen 10
791 55 Falun

2. Jägarnas Riksförbund distrikt Dalarna, 802469-8170
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

3. Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264
Masthamnen,
116 30 Stockholm

4. Jaktkritikerna, 802441-4370
[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]

5. Naturskyddsföreningen Dalarna, 883201-6706
Strandgatan 10
792 30 Mora

MOTPART

Länsstyrelsen i Dalarnas län
791 84 Falun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 28 september 2017,
dnr 218-10175-2017 (se bilaga 1)

SAKEN

Licensjakt på varg enligt jaktförordningen (1987: 905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandena.

Dok.Id 93731

Postadress
Box 849
971 26 Luleå

Besöksadress
Skeppsbrogatan 43

Telefon
0920-29 54 90
E-post: forvaltningsrattenilulea@dom.se
www.domstol.se/forvaltningsratt

Telefax
0920-22 04 59

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Dalarnas län har beslutat om licensjakt av högst sex stycken vargar inom ett anvisat område. I beslutet anges att om det visar sig att det finns färre individer inom det anvisade området så gäller det faktiska antalet. Jakten får bedrivas under tiden 2 januari 2018 till och med den 15 februari 2018, eller till dess att länsstyrelsen avlyser jakten.

Beslutet förenades med bl.a. följande villkor:

- Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen att sökning efter vargspår får ske med hjälp av motordrivet fordon, men endast på allmän eller enskild väg. Den som söker efter spår från motorfordon får inte skjuta, förfölja, eller genskjuta varg från fordonet. Sökning efter vargspår får utföras utan att jaktledaren registrerar sig i jaktregistret och hos länsstyrelsen. Spårning får utföras från och med beslutat jaktstart till och med jaktens slut i syfte att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats.
 - Länsstyrelsen erinrar om att jakten ska bedrivas med god jaktetik och att all hundanvändning ska präglas av detta. Länsstyrelsen rekommenderar att högst tre hundar som förföljer en och samma varg används samtidigt.
- Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING**Vad Jägareförbundet Dalarna anför**

Jägareförbundet Dalarna (Jägareförbundet) yrkar att licensjakten ska utökas till att omfatta ytterligare ett revir samt att jakten ska omfatta samtliga vargar i det reviret. Jägareförbundet anför i huvudsak följande. Den svenska vargstammen har uppnått gynnsam bevarandestatus och antalet vargar överstiger kraftigt riksdagens beslutade referensintervall om 170 – 270 vargar. Riksdagen har i propositionen en hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13: 119) beslutat att vargstammens koncentration ska minskas där den är som

tätast och att vargen i län med renskötsel och fåbodbruk i huvudsak ska begränsas till de områden där vargen gör minst skada. Dalarna är ett län med mycket intensivt fåbodbruk. Trots riksdagens beslut har varken tätheten eller koncentrationen av varg minskat i Dalarnas län. Dalarnas förvaltningsmål är enligt länets förvaltningsplan 70 – 80 vargar motsvarande sju till åtta föryngringar. Länets viltförvaltningsdelegation beslutade år 2014 att länets miniminivå inte bör understiga fem årliga föryngringar. Naturvårdsverkets beslut i den delen medförde dock en miniminivå på sju föryngringar. Vintern 2016/2017 berördes länet av nio revirhävdande par samt 15 föryngringar varav nio stycken var länsegna. Nivån på vargstammen har inte förändrats nämnvärt sedan år 2013. Det finns utrymme att utöka licensjakten på varg i Dalarna med ytterligare ett länseget revir eller med Värmlands länsöverskridande revir utan att underskrida länets förvaltningsnivå eller beslutat referensvärde i Sverige. Vintern 2016/2017 beräknades den svenska andelen av den skandinaviska vargstammen uppgå till 355 individer därefter har valpkullar fötts. Inventeringen medför att referensvärdet om 270 individer vida överskrids. Enligt HFD 2016 ref. 89 finns det utrymme för licensjakt som syftar till att minska koncentrationen av varg och ta socioekonomisk hänsyn.

Vad Jägarnas Riksförbund distrikt Dalarna anför

Jägarnas Riksförbund (JRF) yrkar att beslutet om licensjakt efter sex vargar ändras till att omfatta 35 vargar som ska få fällas i dalarnas län under år 2018. JRF anför i huvudsak följande. Jakten syftar till att minska problemen som vargen orsakar och öka acceptansen för varg utan att det sker på bekostnad av vargens gynnsamma bevarandestatus. Vargen har en gynnsam bevarandestatus i Sverige och riksdagen har beslutat att inriktningen för populationen ska bestå av 170-270 vargar. Vargpopulationen ligger på långt över det av riksdagen beslutade målet. De genetiskt viktiga vargar som reproducerar sig i Sverige och därmed ökar den genetiska variationen är tillräcklig för att uppfylla uppställda krav. Inavelsgraden för den svenska vargstammen har minskat stadigt de senaste åren. Under år 2017 har en spill-

ningsinventering gjorts och resultatet visar på 330 vargar i Sverige. Efter den officiella inventeringsperioden har ytterligare 23 vargar identifierats. Eftersom föregående års traditionella inventering visade på 355 vargar blir slutsatsen att det faktiska antalet vargar är större än de traditionella inventeringarna visat. Det är dessutom osannolikt att spillning från varje enskild varg har återfunnits i respektive revir. Naturvårdsverkets tolkning att det behövs minst 300 vargar i Sverige går längre än det av riksdagen beslutade målet. Förvaltningen av varg måste blir mer fokuserad på att minska skadenivåerna på boskap och hundar samt öka acceptansen för varg. En ökad vargpopulation leder till ökade tamdjursangrepp. Djurägare i områden som under en längre tid varit utsatta för rovdjursangrepp tenderar att i mindre utsträckning rapportera detta till myndigheterna enligt en undersökning från SLU. Den faktiska siffran för rovdjursangrepp är således högre än vad myndigheterna får kännedom om. Oskygga vargar blir ett mer vanligt problem i Sverige. De vargar som har en naturlig skygghet mot människor kommer i större utsträckning att finnas kvar och sprida beteendet vidare i vargpopulationen.

Vad Svenska Rovdjursföreningen anför

Svenska Rovdjursföreningen (Rovdjursföreningen) yrkar att i första hand att beslutet upphävs samt att förvaltningsrätten meddelar inhibition av beslutet om målet inte är avgjort innan den 1 december 2017.

I andra hand, för det fall att beslutet inte upphävs, yrkas att tilläggsvillkor beslutas på följande sätt:

- att hund som används för att spåra varg ska vara bandad, alternativt.
- om det kan säkerställas att jakthunden inte springer så fort att vargen utsätts för onödig påfrestning och om det kan säkerställas att jakten inte leder till direkt konfrontation mellan hund och varg kan,
- Antalet lösspringande jakthundar begränsas till en jakthund som förföljer vargen.

- Att undantaget från förbudet i 31 § jaktlagen mot användning av motorfordon upphävs.

Rovdjursföreningen anför i huvudsak följande. Av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande 30 december 2016 framgår att Naturvårdsverkets bedömning att minst 300 vargar behövs för att vargen ska anses ha uppnått gynnsam bevarandestatus i Sverige. Naturvårdsverkets redovisning 2015 om gynnsam bevarandestatus är grundat på Bufords sårbarhetsanalys. Årscykeln i analysen bygger på en föryngring, därefter dödlighet och sedan räknas djuren. Den populationsstorlek som rapporteras av programmet är alltså populationsstorlek före föryngring innan årets valpar föds. Det är populationsstorleken vid denna årtid som ska jämföras med referensvärdet.

Under många år har antalet vargar uppskattas genom att multiplicera antalet konstaterade föryngringar (födda valpkullar) föregående år med tio. Det vargantal som då uppskattas omfattar alla vargar som levt under någon del av inventeringsperioden. Åtskilliga av dessa valpar har dött under inventeringsperioden och är inte i livet inför nästa års föryngring. En siffra som innefattar redan döda vargar kan inte jämföras med referensvärdet för gynnsam bevarandestatus eftersom ett referensvärde avser antalet levande vargar. Omräkningsfaktorn tio är svagt underbyggd och är baserad på data från endast tre år.

En studie från april 2016 visar att omvandlingsfaktorn mellan antalet föryngringar och antalet familjegrupper är 1,0 medan omvandlingsfaktorn mellan antalet familjegrupper och antal individer är 8,0 den 1 december och 7,67 den 31 mars. Eftersom vargvalparna föds i april – maj är populationsstorleken i slutet av mars mest relevant att jämföra med referensvärdet. Ett preliminärt resultat från genetisk analys av vargprov indikerar att vargstammen inför föryngringen 2017 inte nådde upp till referensvärdet 300 djur. Under perioden den 1 oktober 2016 till den 31 mars 2017 hittades DNA från 316 vargar. Av dessa är 44 stycken konstaterat döda varvid anta-

let levande vargar vid periodens slut uppgår till 272 djur. Under tiden den 1 maj 2016 till den 30 april 2017 hittades DNA från 332 vargar. Av dessa är 52 stycken konstaterat döda varvid antalet vargar som levde vid periodens slut alltså uppgick till högst 280. Även när de revir som delas med Norge räknas med är antalet vargar lägre än referensvärdet om 300 djur.

Från inventeringssäsongen 2014/15 till inventeringssäsongen 2015/16 har en kraftig minskning skett av vargstammen och vargstammen har ännu inte återhämtat sig från minskningen. Vid en jämförelse med Finland kan det anges att vargen inte längre får skjutas där med anledning av art- och habitatdirektivet eftersom stammen minskat. Detsamma borde gälla för Sveriges del. Jakt ökar inte acceptansen för varg vilket framgår av två vetenskapliga studier som publicerats under år 2016. Länsstyrelsen har således inte visat att jakten är ändamålsenlig för att öka acceptansen. Den enkätundersökning som gjorts av länsstyrelsen i Örebro visar att licensjakt efter varg minskat acceptansen för varg med 25 procent. Av de svarande ansåg 18 procent att jakten ökat acceptansen för varg medan 58 procent svarade att acceptansen var oförändrad. Av de svarande på enkäten uppgav 27 procent att oron för varg ökat i och med licensjakten medan 14 procent ansåg att oron minskat. För att uppväga en femårsperiod med utebliven invandring krävs mer än två invandrade vargar med nya gener vilket framgår av Naturvårdsverkets plan för genetisk förstärkning. Eftersom ett genflöde inte skett under mer än sju år före år 2016 kommer det under det närmaste århundradet att behövas minst två reproduktioner mellan nya invandrade vargar som inte är besläktade med varandra. Bästa tillgängliga kunskap ger stöd för att det behövs tre till fem genetiskt effektiva invandrare per generationstid för att vargen ska anses ha gynnsam bevarandestatus med mindre än 1 700 individer.

Skyddsjakt efter vargar som orsakat skada av tamdjur samt ersättning för uppkomna skador och bidrag till förebyggande åtgärder i form av rovdjursavvisande stängsel är lämpligare lösningar än nu beslutad licensjakt. Den

viktigaste negativa socioekonomiska konsekvensen är risk för angrepp på tamdjur varför skyddsjakt utgör en annan lämpligare lösning. Detta alternativ har överhuvudtaget inte diskuterats av länsstyrelsen i dalarna. Den norra delen av Sverige ligger i huvudsak utanför vargens nuvarande utbredningsområde. Vargens utbredning till mellersta Sverige kommer till stor del av att vargar som uppträder i norra Sverige regelmässigt avlivas genom myndigheters tillstånd eller genom illegal jakt. Sverige har till skillnad mot Finland inte något undantag från art- och habitatdirektivet beträffande varg i renskötselområden. En konsekvens av detta är att vargar som invandrar österifrån till norra Sverige inte når den skandinaviska populationen. Eftersom artens utbredning är begränsad till mellersta Sverige uppnås inte gynnsam bevarandestatus. Den kunskap som lyfts fram i flertalet av de nämnda rapporterna var inte föremål för besluten om licensjakt år 2015 och ingick därför inte i Högsta förvaltningsdomstolens prövning i HFD 2016 ref. 89. Till överklagandet bifogas 15 bilagor.

Villkor om användning av jakthund

Packjakt är en grym jaktform som inte haft någon plats i svensk jakttradition och förbjudits i flera andra länder. Även om jägarna i Sverige är beväpnade är risken stor att någon jägare är inom skotthåll när hundarna hinner upp vargen. Jakt med flertalet lösspringande hundar strider mot 27 § jaktlagen där det framgår att djuren inte ska utsättas för onödigt lidande samt jaktförordningen där det framgår att viltet inte ska utsättas för onödiga påfrestningar. För det fall licensjakten inte stoppas helt bör den kompletteras med villkor som begränsar användandet av hund enligt yrkandet.

Villkor avseende motorfordon

Länsstyrelsens beslut om undantag enligt 21 § jaktförordningen från förbudet att använda motorfordon enligt 31 § jaktlagen har medgetts för att söka efter spår från varg. Länsstyrelsen har inte visat att undantaget är uppfyllt särskilt vad gäller om undantaget behövs för genomförandet av licensjakt.

Vad Jaktkritikerna anför

Jaktkritikerna har överklagat beslutet och yrkar att beslutet ska upphävas, Jaktkritikerna anför i huvudsak följande. Antalet vargar i Sverige uppnår inte gynnsam bevarandestatus vilket är en förutsättning för att tillåta jakt. Om den svenska vargstammen uppgår till 370 vargar eller fler behöver minst en ny immigrant från östligare populationer reproducera sig i den skandinaviska vargpopulationen per varggeneration (Naturvårdsverkets förvaltningsplan). Naturvårdsverket skriver vidare att om stammen ligger nära 270 individer behövs minst två nya reproducerande immigranter per femårsperiod. Beräkningen av antalet vargar är felaktig eftersom inventeringen inkluderar djur och revir som redan utplånats i 2017 års licensjakt. Det verkliga antalet vargar som beslutet grundar sig på är lägre än vad som anges i beslutet. Av propositionen en hållbar rovdjursförvaltning framgår att de stora rovdjuren år 2013 hade gynnsam bevarandestatus och att den ska behållas.

Delmål har satts upp i Naturvårdsverkets nationella förvaltningsplan för varg 2014 – 2019 varav ett avser att uppnå och behålla gynnsam bevarandestatus. Naturvårdsverket har utifrån forskning uttalat att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus ska sättas till 300 vargar. Även Högsta förvaltningsdomstolen har fastslagit referensvärdet till 300 vargar år 2016. De senaste 35 åren har sex vargar lyckats invandra och bidra med gener till vargpopulationen vilket är mindre än en per femårsperiod. Reproduktion har skett år 1991 respektive 2008 och slutligen 2016. Av den reproduktion som skett år 2016 finns inga valpar kvar och den invandrade hanen är borta. Inavelsgraden är densamma som för fem år sedan. Av Naturvårdsverkets förvaltningsplan (s. 21) framgår att om reproduktion av nya immigranter ej sker med skandinaviska vargar varje varggeneration skulle den skandinaviska stammen behöva bestå av 1 700 vargar för att klara de genetiska bevarandekriterierna och därmed anses ha gynnsam bevarandestatus.

I maj 2017 publicerades en inventering av varg som beräknade antalet vargar till 355 stycken baserat på kända föryngringar och med omräkningsfaktorn tio (10). En ny omräkningsfaktor om åtta (8) skulle redan vara implementerad men utreds fortfarande av Naturvårdsverket. Med den nya omräkningsfaktorn utgör antalet vargar i Sverige 284 stycken. I beräkningen 355 vargindivider inräknas döda vargar som enligt inventeringsrapporten uppgår till 44 stycken. En licensjakt om 22 vargar medför att antalet vargar är mycket nära miniminivån och under denna med en ny omräkningsfaktor. Till detta kommer de 20 vargar som får skjutas i skyddsjakt. Licensjakten går emot den förvaltningsplan som Naturvårdsverket själva lagt. Till överklagandet bifogas bilagor i form av beskattningsmodell för varg 2018 från SLU, Inventering av varg vintern 2016-2017, Nationell förvaltningsplan för varg april 2016 samt artikel ur SVT nyheter april 2017.

Vad Naturskyddsföreningen Dalarna anför

Naturskyddsföreningen Dalarna (NFD) överklagar beslutet om licensjakt och yrkar att det ska upphävas. NFD yrkar även att det antal vargar som skjutits efter beslutet om licensjakt ska räknas ifrån det antal som beslutet omfattar samt att villkoren i beslutet ändras på så sätt att endast en hund ska få förfölja vargen. NFD yrkar slutligen att förvaltningsrätten beslutar om inhibition för det fall målet inte är avgjort den 1 december 2017. NFD anför i huvudsak följande. Länsstyrelsen har inte visat att den beslutade licensjakten är förenlig med undantagsbestämmelsen i artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet samt 23 c § i jaktförordningen. Av inventeringsrapporten för varg 2016/ 2017 framgår att kända döda vargar ingår i populationsuppskattningen vilket leder till att det faktiska antalet vargar överskattas. De vargar som sköts under licensjakten 2017 ingår således i underlaget. Av forskarrapport framgår att den illegala jakten inte minskar med den legala jakten.

Vargen har inte gynnsam bevarandestatus i Sverige särskilt då den är starkt inavlad och inte har tillgång till sitt naturliga utbredningsområde. Vargen har inte någon negativ socioekonomisk effekt i berörda områden vilket framgår av Naturvårdsverkets rapport. Antalet fårbesättningar har ökat det senaste året samtidigt som antalet vargfamiljer och par har fördubblats.

Under oktober månad har två vargar skjutits i Dalarna när de attackerat hundar. Dessa vargar borde räknas av från det antal som licensjakten omfattas för det fall förvaltningsrätten inte upphäver beslutet i sin helhet. Länsstyrelsen har inte visat att skadesituationen från varg i området är sådan att licensjakt behöver bedrivas. Om problem uppstår till följd av vargförekomst är det en lämpligare lösning att bevilja skyddsjakt på det antal vargindivider som orsakar skadan. Tätheten av vargrevir har dock inte någon direkt koppling till risken för skador på tamdjur. Enligt länsstyrelsens kartor för vargskador framgår att de flesta skador orsakade av varg uppstår utanför vargreviren.

Den reglering i beslutet att högst tre hundar som förföljer en varg får användas samtidigt är inte tillräcklig för att säkerställa att bestämmelserna i jaktlagen och jaktförordningen efterlevs. Jakt ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

Vad Länsstyrelsen anför

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut.

RÄTTSLIG REGLERING

Bestämmelse

Av 23 c § jaktförordningen framgår att förutsättningen för att licensjakt efter bl.a. varg ska tillåtas, är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt

ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Bestämmelsen i 23 c § jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Praxis

I Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 89 prövades frågan om förutsättningar för licensjakt efter varg. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade i avgörandet att Länsstyrelsen i Värmlands län hade haft fog för sina beslut om licensjakt efter varg 2016. (Avgörandet kommer att redogöras för under respektive underrubrik, förvaltningsrättens anmärkning).

EU-domstolen har i dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, Europeiska kommissionen mot Malta), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET*Försvåras upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus?*

Av det överklagade beslutet framgår att länsstyrelserna i det mellersta förvaltningsområdet enats om att det totala uttaget för licensjakt 2018 ska vara 22 vargar, varav högst sex vargar får fällas i Dalarnas län. Detta ska enligt länsstyrelserna lämna tillräckligt utrymme för skyddsjakt samt att vargstammen med detta jaktuttag kommer att fortsätta ligga över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus.

Resultatet från inventeringsperioden 2016/17 visar att det fanns cirka 355 vargar i Sverige. I målet har även tillförts preliminära inventeringsresultat avseende varg som inte ändrar årets fastställda inventeringsresultat. De preliminära siffrorna (den 1 maj 2016 – den 30 april 2017) visar att varginventeringen uppgår till 332 individer varav 52 av dessa är döda samt att ett 100-tal prover kvarstår att reda ut. De preliminära siffrorna är tänkta att ingå i en större utvärdering som avslutas under 2019.

Naturvårdsverket har tidigare fastställt referensvärdet för vargens populationsstorlek till 270 individer (NV-09661-12). Av nationell förvaltningsplan för varg för förvaltningsperioden 2014 – 2019 (justerad januari 2016, förvaltningsrättens anmärkning) anges dock att vargförvaltningen, för att vara adaptiv, utgår från det nya vetenskapliga kunskapsläget som säger att 300 vargar utgör den lägsta möjliga nivån för gynnsam bevarandestatus i Sverige. Det sedan tidigare beslutade referensvärdet på 270 vargar kommer dock formellt att ändras först i samband med nästa rapportering enligt Artikel 17 till EU år 2019. Av HFD 2016 ref. 89 framgår även att marginal vid jaktuttag krävs ner till behövliga 300 individer.

Naturvårdsverket fastställde den 1 juni 2017 inventeringsresultatet för vintern 2016/17. Den senaste inventeringen av varg (vintern 2016/2017) visade att mellersta rovdjursförvaltningsområdet hade 34,3 föryngringar. Minimnivån för det mellersta rovdjursförvaltningsområdet fastställdes år 2014 till 27 årliga föryngringar. Av Naturvårdsverkets beslut (NV-00552-14) om fastställande av miniminivåer för varg framgår att dalarnas län har en beslutad miniminivå om sju föryngringar. Av det överklagade beslutet framgår att inventeringsresultatet för dalarnas län har 9,3 länsegna föryngringar.

Länsstyrelsen har bedömt att jaktuttaget om högst sex stycken vargar inte anses riskera att minska stammen under dess miniminivå. Förvaltningsrätten instämmer i denna bedömning.

Vid sidan av det rent numerära antalet vargar som får fällas under jakt är det även viktigt att beakta den genetiska faktorn vid bedömningen av gynnsam bevarandestatus. I denna del har länsstyrelsen pekat ut ett område inom vilket jakt får bedrivas. Enligt beslutet framgår att det inte finns någon genetiskt viktig varg i området. Vidare framgår att för det fall det framkommer nya uppgifter om genetiskt viktiga individer i utvalt jaktområde kommer detta revir att undantas från jakt.

Med hänsyn till att den uppskattade populationen i Sverige består av 355 individer finner förvaltningsrätten att den beslutade licensjakten inte riskerar att underskrida referensvärdet om 270 individer. Någon sådan risk bedöms inte heller finnas utifrån ett nytt referensvärde för varg om 300 individer. Jakten kan därför inte på denna grund anses försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.

Inventeringsresultaten för varg har dock de senaste två åren legat relativt nära den fastställda miniminivån för varg för mellersta rovdjursförvalt-

ningsområdet. Förvaltningsrätten anser därför att det inom nu aktuell licensjakt saknas utrymme att besluta om jakt på ytterligare vargar.

Lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning?

Av HFD 2016 ref. 89 framgår att bestämmelsen i 23 c § jaktförordningen måste förstås så att det krävs att jakten sker i begränsad omfattning och avser en begränsad mängd för att vara tillåten. Det krävs således att jaktuttaget inte försämrar den gynnsamma bevarandestatusen för den svenska vargstammen.

Med ett jaktuttag om 22 vargindivider inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet reduceras stammen med närmare sex procent. Det finns dock tillräcklig marginal ner till de behövliga 300 vargindividerna. Av länsstyrelsens beslut framgår även att länet har en hög andel revir med genetiskt värdefulla vargar samt en hög andel revir som delar med andra län varvid det högsta potentiella jaktuttaget inte kan utnyttjas. Vid bedömningen av det revir som valts ut för avskjutning har den genetiska statusen beaktats. Det jaktuttag som är aktuellt bedöms således inte ha någon påverkan på vargstammens genetiska variation. Dessutom har tillräckliga försiktighetsåtgärder vidtagits för att ingen genetiskt värdefull varg skulle skjutas. Det har således inte framkommit att jakten skulle vara olämplig med hänsyn till vargstammens storlek och sammansättning.

Strängt kontrollerade förhållanden?

Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening måste kravet på strängt kontrollerade förhållanden innebära att villkoren för jakten är tydliga, främst vad gäller de individer eller grupper av individer som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Dessutom måste det finnas effektiva rutiner som förhindrar att jakten sker i strid med villkoren. Slutligen måste kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten ställas högt (HFD 2016 ref. 89 s. 23).

Förvaltningsrätten konstaterar att det överklagade beslutet innehåller såväl tidsmässiga som geografiska avgränsningar. Beslutet har dessutom förenats med en rad villkor rörande bl.a. jaktledares ansvar och de förhållanden som jakt får bedrivas under. Beslutet inkluderar krav på skyndsam rapportering av fällda eller påskjutna djur. Det krävs kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i jaktområdet. Förvaltningsrätten noterar att länsstyrelsen i beslutet anført att kvaliteten på inventeringsresultaten för varg är mycket hög samt att en större detaljnivå vore svår att uppnå. Vidare framgår att om det visar sig att andra vargar än de som avses, finns eller kommer in i reviret kan jakten avbrytas och området avlysas eller förändras för att undvika att fel vargar fälls.

När det gäller användandet av jakthundar har länsstyrelsen erinrat om att jakten ska bedrivas med god jaktetik, så även hundanvändning. Förvaltningsrätten anser att det inte har framkommit sådana skäl som medför att användandet av en eller flera jakthundar med nödvändighet står i strid med god jaktetik. Därtill ska noteras att länsstyrelsen även anger att utvilade hundar inte får släppas på redan jagade vargar under en och samma dag.

Länsstyrelsen har i det överklagade beslutet angett att sökning efter vargspår med hjälp av motordrivet fordon är nödvändigt pga. att vargreviret utgör ett mycket stort område. Förvaltningsrätten bedömer att den reglering av användandet av motordrivna fordon som bestämts i beslutet inte kan anses strida mot art- och habitatdirektivet och är ett sådant undantag som länsstyrelsen har rätt att besluta om. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningsrätten att beslutet om licensjakt uppfyller kravet om strängt kontrollerade förhållanden.

Var den beslutade licensjakten selektiv?

Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening måste kravet på selektivitet innebära att jakten ska vara riktad mot vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör en viss art eller undanta vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör arten. Vidare måste detta urval ske mot bakgrund av det eftersträlvade syftet i artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet, dvs. att det inte försämrar den gynnsamma bevarandestatusen hos de aktuella populationerna (HFD 2016 ref. 89).

Av det överklagade beslutet framgår att länsstyrelsen gjort en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för selektivt jaktuttag såväl nationellt som regionalt. Licensjakten har begränsats till de områden där vargstammen är som tätast och revir med kända genetiskt viktiga vargar har uteslutits. Det utvalda jaktområdet kommer enligt länsstyrelsen att vara prioriterat för inventeringsinsatser inför jaktstart för att minimera risken för att en genetiskt viktig varg finns i området under tiden då jakten bedrivs. Med hänsyn härtill samt med beaktande av att länsstyrelsen avser att omedelbart avlysa jakten för det fall någon genetiskt viktig varg uppehåller sig i området bedömer förvaltningsrätten att länsstyrelsens beslut uppfyller kraven på selektivitet.

Var den beslutade licensjakten nödvändig eller fanns det någon annan lämplig lösning?

Av HFD 2016 ref. 89 framgår att även om något särskilt syfte inte är föreskrivet som ett särskilt villkor i 23 c § Jaktförordningen eller i artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet måste det enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening finnas ett syfte angivet för att det ska kunna göras en prövning av frågan om det finns någon annan lämplig lösning.

Enligt länsstyrelsen syftar licensjakten i reviret till att minska negativa socioekonomiska konsekvenser och öka acceptansen för varg samt förbättra

förutsättningarna för tamdjurshållning. Enligt förvaltningsrättens mening är de angivna syften godtagbara i sig.

När det gäller frågan om annan lämplig lösning anser förvaltningsrätten att en sådan måste sättas i relation till det aktuella syftet med jakten. Av det överklagade beslutet framgår att andra lämpliga lösningar övervägts som exempelvis stängsling och skrämsel. Effekten av skrämsel har dock bedömts som kortvarig, medan stängsling inte bedömts som möjligt utifrån en så stor skala som ett län eller mot en vargpopulation. Flytt av varg har enligt länsstyrelsen varit mycket kostsamt och inte medfört önskade resultat. Sterilisering anges i det överklagade beslutet som en personalintensiv åtgärd som orsakar djuren onödigt lidande.

Förvaltningsrätten instämmer i länsstyrelsens bedömning att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå de i beslutet angivna syftena. Kriteriet härom är därför uppfyllt.

Slutsats

Sammantaget finner förvaltningsrätten att samtliga förutsättningar för beviljad licensjakt föreligger, i den omfattning som länsstyrelsen har bestämt. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C (se bilaga 2).

chefsrådman

I avgörandet har även nämndemännen , , och deltagit.

 har föredragit målet.

Bilaga 1

LÄNSSTYRELSEN
DALARNAS LÄN

Beslut

2017-09-28

218-10175-2017

Enligt sändlista

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ	
2017-10-31	
Målnr: 2405-17	
Aktbil. 3	Enhet. 1

Beslut om licensjakt efter varg i Dalarnas län 2018

Följande beslut om licensjakt efter varg i Dalarnas län 2018 har fattats av
landshövding [REDACTED].

Deltagande i beslutet har varit funktionssamordnare [REDACTED], jurist [REDACTED]
[REDACTED] samt vilthandläggare [REDACTED] den senare som föredragande.

[REDACTED]
Landshövding

[REDACTED]
Föredragande

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar om licensjakt efter vargar i Dalarnas län.

Jakten får endast bedrivas inom Flatenreviret, jaktområdet är angivet i bilaga 1.

Totalt får högst sex (6) vargar fällas. Visar det sig att det finns färre individer inom reviret så gäller det faktiska antalet.

Länsstyrelsen avlyser jakten då det beslutade antalet vargar som bedöms tillhöra Flatenreviret, inom beslutat jaktområde, fällts eller påskjutits eller om jakttiden har löpt ut.

Verkställighet

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Hur beslutet kan överklagas, se bilaga 3.

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom tio dagar efter beslutsdatum i Post- och Inrikes Tidningar.

Villkor

Delegering och föreskrifter

Villkoren i beslutet är ställda utifrån Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för Länsstyrelsens beslut om licensjakt efter varg (NFS 2014:24) samt Naturvårdsverkets beslut (NV-04025-17) om delegering av beslut om licensjakt efter varg till länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Jakttid

Jakten får bedrivas under tiden den 2 januari 2018 till den 15 februari 2018 eller till dess att Länsstyrelsen avlyser jakten. Varg får enligt 9 § jaktförordningen (1987:905) jagas från och med en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Var jakten får bedrivas

Jakt får endast ske inom angivet område på karta (bilaga 1) och i enlighet med villkoren i detta beslut. Om det framkommer att jaktområdet som utpekats av Länsstyrelsen innehåller fler eller färre vargar än som får fällas enligt detta beslut uppmanas jaktledarna inom jaktområdet kontakta Länsstyrelsen.

Jaktområdets gränser kan komma att ändras under kommande vinters inventeringsinsats i området. I sådant fall fattar Länsstyrelsen särskilt beslut om detta.

Licensjakt efter varg får inte bedrivas i revir med säkerställd etablering av genetiskt viktig varg. Om en genetiskt viktig varg uppehåller sig i jaktområdet kommer Länsstyrelsen omedelbart att avlysa jakten i berört område. Genetiskt viktig varg definieras i detta beslut som en invandrad varg eller första generationens avkomma till sådan varg (så kallad Fl:a), samt andra generationens avkomma från den så kallade Galvenhannen (M09-03).

Vilka djur får fällas

Högst sex (6) vargar får fällas inom markerat jaktområde för Flatenreviret. Varg får fällas oavsett djurets kön och ålder. Ungdjur bör dock av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

Rätt att bedriva jakt

Den som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut får bedriva jakt efter varg i området. Detta förutsätter att hans/hennes jakträtt omfattar jakt efter varg.

Den som deltar i jakten är skyldig att följa villkoren i detta beslut. Jakt som bedrivs mot givna villkor sker utan stöd i beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 och 44 §§ jaktlagen.

Tillåtna jaktmedel

Jakt efter varg får endast bedrivas med kulvapen och ammunition som uppfyller kraven för klass 1. Detta följer av 14 och 16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt.

Krav på registrering av jaktdeltagare

Enligt Naturvårdsverkets delegeringsbeslut (NV-04025-17) ska samtliga som avser delta i licensjakt efter varg anmäla sig till Jägarregistret. Detta framgår av 49 § jaktförordningen.

Anmälan kan göras via:

- Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11 (välj djurart och ange personnummer);
- Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer);
- e-post till jagarregistret@naturvardsverket.se (ange personnummer);
- inloggning med Bank-ID på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/>.

Krav på jaktledare

En ansvarig jaktledare ska utses inför varje jakttillfälle.

Jaktledaren ska, förutom anmälan till naturvårdsverket, anmäla sig till Länsstyrelsen i Dalarnas län:

- Anmälan görs via e-post. Jaktledaren ska ange namn, adress och mobilnummer.
- E-post: vargjakt.dalarna@lansstyrelsen.se

Jaktledarens ansvar

1. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.
2. Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.
3. Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld eller påskjuten varg till Länsstyrelsen i enlighet med 5b § jaktförordningen.
4. Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

5. Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna med skadskjutning av varg och uppmana jaktdeltagarna att endast skjuta rena sidoskott mot stillastående vargar.
6. Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han/hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han/hon årligen före jakten förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han/hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter varg.
7. Jaktledaren ska ansvara för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.
8. Jaktledaren ska minst en gång i timmen informera sig om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där jakt efter varg bedrivs. Telefonnummer till Länsstyrelsens meddelandetelefon: 010-225 04 70

Söka efter spår

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen att sökning efter vargspår får ske med hjälp av motordrivet fordon, men endast på allmän eller enskild väg.

Den som söker efter spår från motorfordon får inte skjuta, förfölja eller genskjuta varg från fordonet.

Spårning får utföras från och med beslutad jaktstart till och med jaktens slut i syfte att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats. Sökning efter vargspår får utföras utan att jaktledaren registrerar sig i jaktregistret och hos Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Då vargars revir ur ett jaktligt perspektiv är mycket stora anser Länsstyrelsen att det är nödvändigt att medge undantag från jaktlagens förbud mot att använda motorfordon i samband med jakt för att möjliggöra att på befintligt vägnät söka efter vargspår.

Hundandvändning

Länsstyrelsen anser att all jakt ska ske med god jaktetik, så även hundanvändning.

Högst tre hundar som ställer eller förföljer en och samma varg får användas samtidigt. Hundarna bör ha likartat arbetssätt. Utvilade hundar får inte släppas på redan jagade vargar under en och samma dag.

Fälld varg

Anmälan av fälld varg

Den som fällt eller påskjutit varg ska anmäla detta till Länsstyrelsen på nummer: 010-225 04 69 utan dröjsmål och senast inom en timme.

Vid anmälan ska skytten ange följande uppgifter:

- skyttens och jaktledarens namn, adress och telefonnummer,
- när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),
- var djuret fällts eller påskjutits (inom vilket jaktområde och plats som går att återfinna på karta, alternativt koordinater)
- djurets kön

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur fällt djur ska hanteras, samt bestämmer tidpunkt och plats för besiktning.

Besiktning av fälld varg

1. Länsstyrelsens besiktningsmän ska besikta samtliga fällda djur.
2. Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsman.
3. Om Länsstyrelsen så begär ska skottplats och fallplats omgående uppvisas.
4. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i de blanketter för fälld varg som Länsstyrelsen tillhandahåller.

Jaktledaren uppmanas att underlätta för besiktningsmannen efter det att en varg fällts, exempelvis genom att undvika att spår trampas sönder vid skottplats och fallplats.

Hantering av skinn från fälld varg

Skinn från fälld varg tillfaller jakträttshavaren under förutsättning att:

- Länsstyrelsens besiktningsman har tagit ett hudprov (ca 1x3 cm) från fälld varg. Om djuret är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska ytterligare hudprov tas från angripen del eller delar.
- Flådd kropp inklusive huvud överlämnas till besiktningsmannen

- Jakten i övrigt har skett i enlighet med jaktlagstiftningen och villkoren i Länsstyrelsens beslut om licensjakt.

Besiktningsmannen ska märka vargskinn med transponder (mikrochip) vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Uppgifter om chipnummer ska anges på särskild blankett som besiktningsmannen tillhandahåller. För information om försäljning av vargskinn se bilaga 2.

Hantering av kropp från fälld varg

Länsstyrelsens besiktningsman ansvarar för att flådd kropp inklusive huvud och hudprov tas om hand och fraktas till SVA. Kroppen ska vara komplett, dvs. alla tår (exklusive klor), alla svanskotor, kraniet samt (för hanar) testiklar och penisben ska medfölja kroppen.

Forskningen och förvaltningen har ett behov av kunskap från obduktioner av fällda vargar och av vargdelar i vetenskapliga referenssamlingar. Länsstyrelsen har därför villkorat att den flådda djurkroppen ska tillfalla staten.

Påskjuten varg

1. Den som påskjutit varg ska anmäla detta till Länsstyrelsen på telefonnummer 010-225 04 69 utan dröjsmål och senast inom en timme.
2. När en varg påskjutits, och den inte blir kvar på platsen, får endast sådan jakt (eftersöksjakt) som syftar till att fälla den påskjutna vargen bedrivas inom det område som jaktledaren ansvarar för. Licensjakten i övrigt får återupptas först efter medgivande från Länsstyrelsen.
3. Den som påskjutit varg ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att platsundersökning genomförs för att säkerställa om vargen är skadad eller ej, samt för att spår på skottplats och fallplats ej förstörs.
4. Den som påskjutit varg ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att vargen är oskadad. Eftersök ska genomföras tills dess:
 - a) djuret påträffats dött,
 - b) djuret påträffats skadat och avlivats,
 - c) kulans anslags- eller nedslagsplats är så belägen att den utesluter att vargen skadats, eller
 - d) djuret inte kan påträffas.

5. Jaktledaren ska på begäran uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsman.
6. Jaktledaren ska till Länsstyrelsens besiktningsman redovisa hur platsundersökning och eftersök genomförts samt dokumentera dessa åtgärder på blankett som besiktningsmannen tillhandahåller.
7. Om skadeskjuten varg inte anträffats ska tillgängligt material såsom, blod, hår eller spillning från den skadade vargen samlas för DNA-analys, enligt besiktningsmannens instruktioner.

Eftersök

Vid jakt efter varg ska hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen. Detta framgår av 17 § andra stycket jaktförordningen.

Avräkning

Påskjuten varg ska avräknas såvida inte kulans anslags- eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att vargen skadats, eller om det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att vargen inte skadats.

Varg som faller på en mark där vargjakt inte får ske eller påträffas död när den är fredad tillfaller staten enligt 33 § jaktförordning och Naturvårdsverket beslutar hur det fällda djuret ska hanteras enligt 38 § jaktförordning.

Information om återstående tilldelning

Jaktledaren är skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvarare för information om återstående tilldelning: 010-225 04 70

För att underlätta och effektivisera information om aktuell tilldelning och/eller avlysning under jakten, rekommenderas samtliga jaktdeltagare att utöver detta utnyttja Länsstyrelsens SMS-tjänst. Registrering till SMS-tjänsten görs enligt följande:

Skicka SMS till telefonnummer: +46769447627

Ange följande meddelande:

Spara(mellanslag)Förnamn(mellanslag)Efternamn(mellanslag)Vargjakt2018

Ange ditt namn vid Förnamn och Efternamn, exempel:

Spara Kalle Svensson Vargjakt2018

Skäl till Länsstyrelsens beslut

Samråd mellan länsstyrelserna

I enlighet med propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" (Prop. 2012/13:191) har länen inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet (MFO) samverkat i frågor gällande förvaltning av rovdjur och tagit fram förslag till miniminivåer, utformning av förvaltningsplaner, och beslut om licensjakt. Beslut om licensjakt för respektive län har grundats på Naturvårdsverkets beslut om miniminivåer för varg (NV-00552-14), respektive läns förvaltningsplaner, samt gällande bestämmelser.

Länsstyrelserna i det mellersta förvaltningsområdet har haft ett flertal möten för att diskutera förutsättningarna för och målsättningarna med licensjakt på varg. Samråden har dels gällt de övergripande riktlinjerna för rovdjursförvaltningen inom rovdjursförvaltningsområdet, dels utformning av beslut och det praktiska genomförandet. Av Naturvårdsverkets vägledning (NV-05231-16) framgår att samverkan mellan förvaltningsområden behöver ske i beredningen av jaktbeslut för att garantera att gynnsam bevarandestatus på nationell nivå inte riskeras, eller att övergripande politiska mål så som ökad spridning inte omöjliggörs eller motverkas. Detta har varit en viktig utgångspunkt i samråden mellan länsstyrelserna.

Aktuella bestämmelser om förutsättningarna för jakt

Svensk lagstiftning

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter varg till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde enligt 2 § förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn att besluta om licensjakt efter björn, varg, järv och lo med stöd av 23 d § jaktförordningen, under förutsättning att antalet för yngningar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna enligt 5 § förordningen (2009:1263).

Av 23 d § jaktförordningen följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter varg. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningen för att licensjakt efter varg ska kunna tillåtas är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens

bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

I beslut (NV-04025-17) har Naturvårdsverket delegerat rätten att fatta beslut om licensjakt efter varg till länsstyrelserna i Dalarnas, Gävleborgs, Stockholms, Värmlands, Västmanlands, Västra Götalands, Uppsala och Örebro län. Delegeringen gäller från och med den 1 juni 2017 till och med den 15 april 2018.

EU-bestämmelser

Bestämmelserna i jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Enligt artikel 12.1 a) art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4a, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Vargen finns uppräknad i bilaga 4a såsom en djurart av gemenskapsintresse som kräver noggrant skydd.

Av artikel 16.1.e) art- och habitatdirektivet följer att förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde får en medlemsstat göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

EU-rättspraxis

EU-domstolen har uttalat att eftersom artikel 16.1 i livsmiljödirektivet innehåller undantagsbestämmelser som ska tolkas restriktivt och den myndighet som fattar beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag, ska medlemsstaterna säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikeln (mål C-342/05).

EU-domstolen har även slagit fast att den s.k. proportionalitetsprincipen gäller inom artskyddsområdet. Denna innebär att det undantag som en medlemsstat

har för avsikt att göra ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget (mål C-76/08).

EU-riktlinjer

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå. Riktlinjerna antogs av EU-kommissionen sommaren 2008 och kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bl.a. följande om möjligheterna till jakt: "från bevarandesynpunkt finns ingen principiell orsak till att populationerna av stora rovdjur ej kan tolerera vissa nivåer av jaktliga förvaltningsåtgärder eller att förvaltas under samma förutsättningar som jaktbart klövvilt eller jaktbara fågelarter (Linnell et al. 2008). Detta förutsatt att jakten är väl hanterad, vilket i detta fall innebär effektiv inventering av populationsstorlek, fastställande av lämplig tilldelning och jaktperioder, samt noggrann åttlydnad av dessa regler. En väl organiserad jakt kan potentiellt sett vara uthållig. Artikel 16 ger i sammandrag en möjlighet att tillåta jakt, och kvarhållande av traditionella jaktmetoder".

Svensk rättspraxis

Implementeringen av EU-direktivet i jaktförordningen överensstämmer som länsstyrelsen ser det väl med kraven i direktivet. Direktivet kräver dock även att bestämmelserna tillämpas på ett sådant sätt att direktivets intentioner inte sätts ur spel. Vilken tillämpning som i praktiken är tillåten bestäms ytterst av domstol.

Den 30 december 2016 meddelade Högsta förvaltningsdomstolen dom över 2015 års licensjakt i Värmlands län (2406-2408-16 och 2628-2630-16). Domen är som Länsstyrelsen ser det skriven i syfte att tydligt klargöra de rättsliga förutsättningarna för licensjakt efter varg. Domen har heller inte, såvitt känt av Länsstyrelsen, föranlett några lagstiftningsåtgärder i syfte att förändra den praxis som domstolen sökt lägga fast. Mot den bakgrunden bedömer Länsstyrelsen att det trots kraven i livsmiljödirektivet inte finns hinder mot att besluta om licensjakt på de grunder som anges i domen.

För att licensjakt ska vara möjlig krävs enligt angiven dom att fem kriterier är uppfyllda. För det första krävs att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Enligt domstolen är den idag minst 300 vargar förutsatt viss återkommande påfyllning av nytt genetiskt material. För att inte försvåra upprätthållandet krävs att viss marginal hålls till denna lägstanivå (s 21).

För det andra krävs att jakten är lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Med detta avses enligt domstolen att jakten sker i en begränsad omfattning och avser en begränsad mängd. Vad detta innebär rent konkret anser domstolen även ska kopplas till kravet på att inte äventyra gynnsam bevarandestatus (s 26). Detta innebär bl.a tillräcklig marginal ned till miniminivån på 300 vargar samt att tillräckliga åtgärder vidtas för att hindra skjutande av genetiskt betydelsefull varg (s 27).

För det tredje krävs att jakten sker under strängt kontrollerade förhållanden. Med detta avses enligt domstolen bl.a att villkoren för jakten är tydliga, främst vad gäller de individer eller grupper som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Dessutom måste det finnas effektiva rutiner som hindrar att jakten sker i strid med villkoren. Slutligen måste kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten ställas högt (s 31).

För det fjärde krävs att jakten sker selektivt. För att detta ska vara uppfyllt krävs enligt domstolen bl.a att jakten är riktad mot vissa individer eller vissa grupper av individer. Vidare måste urvalet ske på ett sådant sätt att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus inte äventyras (s 33 f).

För det femte krävs att jakten är nödvändig och att det inte finns någon annan lämplig lösning. Beträffande andra lämpliga lösningar avfärdar domstolen alternativen flyttning av varg och sterilisering (s 49). Liksom i tidigare avgöranden av lägre instanser anser domstolen vidare att det är nödvändigt att det anges i vilket syfte jakten sker. Detta för att kunna bedöma vilka andra lösningar som är möjliga samt om jakten är ändamålsenlig, dvs kommer leda till att syftet uppnås. Domstolen bedömer att syftet att minska koncentrationen av varg i de delar av landet där den är som tätast för att minska de socioekonomiska effekterna kan godtas. Med socioekonomiska effekter avses bl.a förbättrade möjligheter för älgförvaltning och fårnäring, att minska risken för angrepp på hundar vid löshundsjakt, att minska konflikten mellan människa och varg, att minska människors rädsla samt att öka acceptansen för varg och därmed minska den illegala jakten. Till skillnad från tidigare års domar av lägre instanser ställer inte domstolen samma krav på vetenskapligt underlag för bedömningen av om dessa problem verkligen kommer att lösas genom aktuell jakt. Det är därför mycket upp till Länsstyrelsen att utifrån erfarenheter av de lokala förutsättningarna bedöma om jakten är ändamålsenlig (s 48).

Syftet samt strategi för att uppnå syftet med licensjakten

Licensjakt i Sverige bedöms som en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv vargförvaltning om den sker i begränsad omfattning. Beslut om licensjakt i Dalarnas län syftar till att begränsa negativa socioekonomiska konsekvenser och

öka acceptansen för varg. Detta skapar förutsättningar för att bibehålla vargens gynnsamma bevarandestatus och genomföra en hållbar vargförvaltning.

Syftet är förenligt med riksdagens beslut den 10 december 2013 att anta propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" (prop. 2012/13:191). Enligt propositionen är det viktigt att de människor som påverkas av stora rovdjur ges möjlighet att finna delaktighet i förvaltningen. Vidare framgår det av den nationella förvaltningsplanen för varg att ett stärkt och upprätthållet förtroende för förvaltningen är nödvändigt för en hållbar rovdjursförvaltning.

Licensjakt kan, då stammen ligger över det nationella referensvärdet, tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag till förebyggande åtgärder och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och varg. Samtliga förvaltningsåtgärder som vidtas syftar till en hållbar samexistens mellan människa och varg.

I den regionala förvaltningsplanen för stora rovdjur i Dalarnas län framgår att förvaltningen av rovdjur ska ta hänsyn till påverkan på näringar så som renskötsel, tamdjurshållning och fäbodbruk. Rovdjuren ska inte påtagligt påverka människors livskvalitet, möjlighet till jakt för att hållbart bruka viltstammarna eller, balansera betesskadorna. Skador på hundar ska inte öka och rovdjursförekomst ska inte heller påtagligt påverka turistnäringen negativt.

Vargstammen ska bibehålla gynnsam bevarandestatus samtidigt som det inte blir påtagligt svårare att hålla tamdjur och hänsyn tas till de människor som lever och verkar i rovdjurstäta områden.

Målsättningen för vargförvaltningen i Sverige är att stärka förtroendet för förvaltningen, minska de socioekonomiska konsekvenser som en tätare och större vargstam orsakar, samt förbättra förutsättningarna för tamdjurshållning. Även acceptansen för vargen som art måste stärkas för att minska problemen med illegal jakt och öka förutsättningarna för att bibehålla vargens gynnsamma bevarandestatus.

Socioekonomiska konsekvenser

Socioekonomiska aspekter i rovdjursförvaltningen utgår från rovdjurens sociala och ekonomiska påverkan på förutsättningar för människors verksamhet och vardag. Det kan innebära kostnader och nyttor med avseende på rovdjursförekomst, exempelvis rovdjursturism och rovdjursjakt, skador med konsekvenser för olika näringar, människors rädsla för rovdjur samt rovdjurens påverkan på natur- och kulturvärden så som fäboddrift.

Myndigheternas arbete med att förebygga och hantera socioekonomiska konsekvenser relaterade till vargförekomst, görs parallellt med att minska tätheten av vargrevir. Licensjakten syftar till att tätheten inte ska öka snabbare än vad som främjar samexistensen.

Täthet av vargrevir

Risken för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser ökar i områden där förekomsten av varg är tät. Förutom direkta kostnader till följd av vargangrepp på tamdjur, har Sveriges Lantbruksuniversitet konstaterat att det finns indirekta kostnader såväl för enskilda jordbrukare som för samhället i rovdjurstäta områden, trots ett betydande arbete med förebyggande åtgärder.

I det utvalda jaktområdet, har det sedan länge funnits stationär vargförekomst och jaktområdet med omnejd bedöms ha en hög koncentration av vargrevir. Att minska koncentrationen syftar till att minska de socioekonomiska konsekvenserna för boende i området.

Tamdjurshållning

Vargstammen har i dag uppnått en numerär som innebär att den sprider sig till nya och mer tamdjurstäta områden. Samtidigt som länen ska främja spridningen av vargstammen så finns risken att tamdjurshållningen i dessa områden försvåras.

Risken för vargangrepp är till stor del beroende av tätheten av tamdjursbesättningar. Risken för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser i form av direkta och indirekta kostnader ökar dock även i områden där förekomsten av varg är tät.

Licensjakten syftar till att hålla vargstammen på en nivå som inte påtagligt försvårar tamdjurshållning.

Inverkan på älgförvaltningen

I de områden där varg etablerar sig kan möjligheterna till jakt på älg påverkas genom vargens inverkan på älgstammens storlek. Inom vargrevir finns det även en ökad risk för angrepp på hund vid löshunds jakt. Löshundsjakten är av stor betydelse för möjligheten att på ett effektivt sätt förvalta älgstammen och därmed begränsa skador på landsbygdsnäringsar. Hänsyn bör därför tas även till löshundsjakten (se prop. 2012/13:191 s. 315).

Om ett revir som tas bort ersätts genom att intilliggande revir expanderar så minskar predationstrycket per ytenhet över ett större område än det som

ursprungligen berördes av det utsedda reviret. Detta hände t. ex. i Örebro efter vargjakten 2015. Vargens predation på älg samt risken för incidenter med jakthundar, kan ses som en del i den problematik som leder till låg acceptans för varg i länet.

Förtroende för förvaltningen

Rovdjursförvaltningen ska vara tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad för att stärka förtroendet för förvaltningen och för att långsiktigt bibehålla en gynnsam bevarandestatus för varg i Sverige (Linnell 2013; Mills & Feltner 2015).

En adaptiv och hållbar förvaltning av vargstammen är direkt beroende av människans tolerans för varg. Dem som påverkas av stora rovdjur ska ges möjlighet att finna en delaktighet i förvaltningen (prop. 2012/13:191). En upplevelse av brist på inflytande i vargförvaltningen främjar illegal jakt och det finns ett samband mellan ökat förtroende för förvaltningen och en minskad illegal jakt på varg (von Essen 2016).

Det är en förutsättning för legitimiteten i den regionala förvaltningen att de målsättningar som satts upp efterlevs i den mån som svensk lagstiftning tillåter när vargstammen uppnått gynnsam bevarandestatus (M2015/1573/Nm).

I Dalarnas län har acceptansen för varg minskat mellan åren 2004-2014, i takt med att vargstammen i länet har ökat (Sandström, Ericsson 2014). En begränsad och kontrollerad jakt påverkar allmänhetens inställning till vargförvaltningen och ökar förutsättningarna att minska konflikterna. (Naturvårdsverkets förvaltningsplan för varg, 2014-2019, s.68)

Illegal jakt

Illegal jakt på varg i Sverige är ett hot mot vargstammens gynnsamma bevarandestatus och en bidragande orsak till att vargstammens spridning inte ökar. Forskning har visat att 10-30 % av vargarna i Sverige dödas illegalt och detta bromsar kraftigt tillväxten av vargstammen (Liberg *et al.* 2012)

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att förebygga illegal jakt och för att minska acceptansen för illegal jakt. Regionala förvaltningsplaner och en adaptiv förvaltning spelar en viktig roll i det arbetet. Möjligheten till en strikt kontrollerad licensjakt ökar förutsättningen för att bibehålla vargens gynnsamma bevarandestatus. (Kaltenborn & Brainerd 2016).

Lämpligt jaktuttag

Licensjaktens omfattning nationellt

Länsstyrelserna i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet har gjort en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för ett selektivt jaktuttag. Prognosen baseras på underlag från Viltskadecenter (Beskattningsmodell för varg 2018), fastställt inventeringsresultat från den senaste inventeringssäsongen (2016-2017), beslut om fastställande av regionala miniminivåer (NV-00552-14) och regionala förvaltningsmål, samt målsättningarna i den svenska rovdjurspolitiken.

Viltskadecenter har enligt uppdrag från Naturvårdsverket beräknat hur stor beskattningen på den svenska vargstammen kan vara för att uppnå en minskning, en nolltillväxt eller en ökning efter genomförd licensjakt 2018. Beräkningarna visar sambandet mellan storleken på jaktuttaget och storleken på den kvarvarande populationen jämfört med populationens nivå vintern 2017 efter känd jakt och dödlighet.

Modellen ger Länsstyrelserna förväntad storlek, med konfidensintervall, på den svenska vargstammen 2018 vid olika beskattningsnivåer. Inget tyder på att vargstammen utvecklas avsevärt annorlunda i nuläget än under den senaste femårsperioden.

Utifrån de regionala förvaltningsplanerna, inventeringsresultat och vargstammens utveckling i de län som ligger över sina förvaltningsmål så har Länsstyrelserna i det mellersta förvaltningsområdet enats om att det totala uttaget för licensjakt 2018 ska vara 22 vargar. Då lämnas ett utrymme på ca 20 individer för skydds jakt enligt 23 b och 28 §§ i jaktförordningen, vilket är det genomsnittliga antalet under den senaste femårsperioden, samt oförutsedda händelser och mellanårsvariationer. 22 individer motsvarar jakt i tre revir med familjegrupp samt två revir med revirmarkerande par. Länsstyrelsen gör utifrån detta bedömningen att vargstammen med detta jaktuttag fortsatt kommer ligga över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus.

Licensjaktens omfattning per län

Den svenska vargstammen ska förvaltas i sin helhet, samt utifrån hur de olika länen påverkas och var de största koncentrationerna finns. Då jaktuttaget 2018 begränsats till 22 vargar och jakten sker i utpekade revir, måste länsstyrelserna samverka om hur jaktuttaget ska fördelas snarare än att enbart följa sina regionala förvaltningsplaner. Jaktuttaget riktas mot revir i de områden av Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västmanlands och Örebro län där tätheten av vargrevir är hög. Samtidigt fredas revir i utkanten av vargens

utbredningsområde, eftersom dessa är viktiga för den fortsatta spridningen av vargstammen. Antalet individer motsvarar ett uttag på 6 %, vilket tillser att gynnsambevarande status och numerär inte äventyras.

Varje län måste ta hänsyn till de regionala förutsättningarna och till den lokala stammens hållbara utveckling. Det möjliga jaktuttaget per län bör ställas i relation till länets beslutade miniminivå men också till den inriktning som finns uppsatt i Naturvårdsverkets beslut om miniminivåer. Fördelningen följer så långt det är möjligt de regionala förvaltningsplanerna för varg.

Länen har efter samråd enats om att möjligt jaktuttag med hjälp av licensjakt skall fördelas per län enligt följande:

Tabell 1: Fördelat jaktuttag mellan län i mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Län	Antal individer
Värmland	6
Örebro	2
Dalarna	6
Gävleborg	2
Västmanland	6

Begränsad omfattning och mängd

Länsstyrelsen bedömer att ett jaktligt uttag som sker selektivt och som uppgår till mindre än den årliga tillväxten i vargstammen uppfyller kriterierna i artikel 16.1.e i art- och habitatdirektivet om att uttaget ska vara i "begränsad omfattning" och "begränsad mängd". Enligt den nationella förvaltningsplanen för varg är utrymmet för uttag genom licensjakt beroende av artens status och populationsnivå. Det är således ingen absolut siffra utan utrymmet kan delvis variera beroende på vilken art som berörs.

Länsstyrelsen har även tagit hänsyn till Naturvårdsverkets vägledning (dnr NV-06215-15), angående EU-kommissionens synpunkter på licensjaktens omfattning. Vad gäller vargstammens status och populationsnivå är Länsstyrelsens bedömning att "begränsad omfattning" bör sättas i relation till att den svenska vargstammen har gynnsam bevarandestatus, befinner sig i ett skede av fortsatt tillväxt och att det rör sig om en art med stor tillväxtpotential. Motsvarande bedömning av "begränsad mängd" bör sättas i relation till att en ökad populationsstorlek gör att mängden individer i uttaget kan öka även om uttaget i andel av populationen är detsamma.

Det totala uttaget enligt detta beslut är av begränsad omfattning och mängd i förhållande till stammens tillväxt och regionala täthet. Denna bedömning baserar Länsstyrelsen på Viltskadecenters prognos, mot bakgrund av Naturvårdsverkets rapport (dnr NV-02945-15) om att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för varg är 300 individer.

Lämpligt jaktuttag i Dalarnas län

För att minska socioekonomiska konsekvenser av varg i Dalarnas län och hålla populationen inom länets förvaltningsmål för varg krävs ett uttag i den omfattning som följer av detta beslut.

Dalarnas län hyste vintern 2016-17, 32% av den nationella vargstammen beräknat på familjegrupper och revirhävande par och det möjliga jaktliga uttaget på nationell nivå är 22 djur. Förutom att ta hänsyn till det möjliga jaktuttaget nationellt måste varje enskilt län ta hänsyn till de regionala förutsättningarna, den lokala stammens hållbara utveckling samt de övergripande riktlinjerna som finns i länets förvaltningsplan. De övergripande riktlinjerna är baserade på Dalarnas förvaltningsplan för stora rovdjur (Dnr 218-7172-2014), som bland annat anger att licensjakt på varg ska ha ett uttag som motsvarar den årliga populationsökningen om storleken på vargstammen ligger inom intervallet för förvaltningsmålet. Dalarnas förvaltningsmål för varg är 70-80 vargar, vilket motsvarar 7-8 föryngringar. Dalarnas vargstam uppgick enligt det senaste officiella inventeringsresultatet till 9,3 föryngringar, vilket ligger över länets förvaltningsmål. Det jaktliga uttaget för licensjakten i Dalarna bör därför beräknas antingen som det antal föryngringar som motsvarar den årliga ökningen av länets vargpopulation eller det antal vargar som sänker populationen till en nivå som ryms inom länets förvaltningsmål. Då länet har en hög andel revir med genetiskt värdefulla vargar och en hög andel revir som delas med andra län, samt att det nationella jaktliga uttaget inte medger högre avskjutning kan det högsta potentiella regionala jaktuttaget inte utnyttjas.

Tillväxten hos landets vargpopulation har det senaste året varit 2 % efter jakt. Det senaste inventeringsresultatet för länet visade 9,3 föryngringar. En ökning om 2% skulle då innebära att $1,02 \times 9,3 = 9,5$ föryngringar, eller ca 95 vargar, fanns i länet våren 2017. Det angivna jaktuttaget på 6 individer skulle därmed inte förväntas att minska Dalarnas vargstam till att ligga under förvaltningsmålet, och anses därmed lämpligt med hänsyn till den regionala förvaltningsplanen samt med hänsyn både till nationella och regionala förhållanden.

Av 23c § jaktförordningen framgår att jakt bara kan tillåtas om den inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess

naturliga utbredningsområde. Länsstyrelsen bedömer att det beräknade jaktuttaget i Dalarna inte försvårar vargens bevarandestatus.

Dalarnas län har en stor andel revir med genetiskt viktiga individer som bidrar till Sveriges nationella mål om gynnsambevarandestatus (bilaga 4). Detta ger utrymme till en begränsad licensjakt på varg utan att den gynnsamma bevarandestatusen äventyras.

För att kunna förvalta en stam så säkert som möjligt bör man ta hänsyn till stammen i helhet och sätta detta i relation till hur de olika länen påverkas och var de största koncentrationerna finns. Varje länsstyrelse fattar egna beslut om licensjakt baserat på såväl nationella som regionala mål.

I bedömningen ingår att risken för underbeskattning av vargstammen i förhållande till det regionala förvaltningsmålet är större än risken för överbeskattning, vilket ytterligare styrker att detta jaktuttag inte riskerar att påverka gynnsam bevarandestatus negativt. Jaktresultatet kommer att följas upp noggrant och bidra till kunskapsunderlaget för kommande förvaltningsbeslut, enligt principerna för adaptiv viltförvaltning. Beslutet grundas på att där det finns osäkerhet om sannolikheten för att den valda strategin kommer att uppnå syftet med jakten, så ställs den osäkerheten mot risken att strategin påverkar gynnsam bevarandestatus negativt. I och med genomförandet och utvärdering av kommande års licensjakter kommer kunskaperna att öka och de osäkerheter som finns att minska. Detta är vedertagen metodik inom adaptiv viltförvaltning.

Val av jaktområde

Dalarnas län har under de senaste 15 åren befunnit sig i kärnområdet av en vargstam under spridning. Framför allt gäller detta de sydvästra delarna av länet. Det är därför rimligt att mellersta förvaltningsområdet under en fas har en något högre koncentration av varg i förhållande till resten av Sverige. Koncentrationen bör dock hållas på en sådan nivå att inte de socioekonomiska konsekvenserna blir alltför stora.

Länsstyrelsen gör i sina regionala rovdjursförvaltningsplaner bedömningar om det kan finnas områden inom länet som är särskilt sårbara för förekomst av stora rovdjur. Vargen orsakar direkta och indirekta skador, främst på renskötsel, fårskötsel, fäbodbruk och jakt vilket är en källa till konflikt mellan människa och varg. Naturvårdsverket har i sin förvaltningsplan identifierat att flest skadorna sker framförallt i Mellansverige där vargen har sin huvudsakliga utbredning.

Av Dalarnas förvaltningsplan för stora rovdjur framgår att licensjakten ska inriktas på hela revir och revirens samtliga vargar. Licensjakt bör även riktas utifrån kriterier baserade på skadesituation, genetisk status, påverkan på jakt

och lokala koncentrationer. Områden där det har funnits vargrevir under lång tid bör även prioriteras vid urval av revir för licensjakt.

Licensjakt på varg kan medverka till att acceptansen för rovdjur i den svenska faunan upprätthålls. Detta genom att bidra till att minska konflikten mellan rovdjur och människa i de regioner där rovdjurens förekomst är som tätast.

Risken för olägenheter och negativa socioekonomiska konsekvenser kan öka i områden där förekomsten av varg är tät. En minskad förekomst av varg i dessa områden ökar förutsättningarna till samexistens mellan människa och varg och där med också acceptansen för vargen som art.

Inte bara licensjakten i sig kan förväntas öka acceptansen utan även den minskade predationen på älg i det berörda området där man sedan många år fått se sitt jaktuttag på älg minskat till följd av ökad predation från främst varg. Licensjakten kan även leda till minskad risk för angrepp på jakthundar.

Vid val av jaktområden har revir med kända särskilt genetiskt viktiga individer uteslutits. Utvalda jaktområden kommer att vara prioriterade för inventeringsinsatser och DNA-analyser inför jaktstart, för att kunna upptäcka om en genetiskt viktig varg kommit till området på senare tid.

Flatenreviret

Länsstyrelserna har gjort en samlad bedömning av vilka revir som kan vara lämpliga för licensjakt på varg. Med utgångspunkt i socioekonomiska faktorer, revirtäthet och genetisk status har Länsstyrelsen bedömt att Flatenreviret är det mest lämpade.

Flatenreviret ligger inom det område där länets vargstam är som tätast (bilaga 4), och en jakt inom reviret skulle därför vara förenlig med målsättningarna i den svenska rovdjurspolitiken samt Dalarnas viltförvaltningsdelegations övergripande riktlinje om att rikta jakten mot revir där tätheten är som störst.

Uppgifter om revir och antal vargar baseras på resultat från inventering vintern 2016/2017 publicerade i rapporten "Inventering av varg 2016-17" (Rapport nr. 1-2017). Resultatet visar på en hög täthet av revir, på gränsen mellan Dalarna, Värmland och Örebro. Länsstyrelsen i Dalarnas län har under de senaste tre åren beslutat om licensjakt i samma del av länet just för att minska tätheten i detta område.

Enligt inventeringsresultaten 2016/2017 fanns det en familjegrupp i Flatenreviret. Inventeringen påvisade ingen varg med genetiskt viktig härkomst inom detta revir.

Vargens påverkan på älgstammen inom ett revir påverkas av predationstakt och revirets storlek samt älgstammens täthet och reproduktion. Det revir som utsetts i detta beslut ligger inom ett älgförvaltningsområde (ÄFO) som administrativt hör till Örebro län och som berörs av totalt sex vargrevir. Att förvalta älg i områden med en hög täthet av varg är svårt och faktorer som storlek på reviren samt antal revir som berör ett ÄFO påverkar i stor grad älgförvaltningen. De sex vargreviren innebär en predationsförlust till varg om ca 560 älgar inom ÄFO;t, baserat på den andel av reviren som bedömts beröra ÄFO och den genomsnittliga predationen per revir. Genom att försöka minska tätheten av vargrevir inom vissa ÄFO bör detta, till viss del, underlätta för älgförvaltningsgruppen att utarbeta en hållbar älgförvaltningsplan genom att predationstrycket på älg i området minskar. En licensjakt inom Flatenreviret förväntas minska den totala predationen med 100-140 älgar i ett ÄFO med mycket högt predationstryck. Minskad predation ger högre kalvöverlevnad och därmed möjlighet till ett större jaktuttag av älg. Även samrådsprocessen inom ÄFO;t påverkas då det är svårt att få älgskötselplanerna att harmoniera med älgförvaltningsplanen då så många revir finns inom ÄFO;t.

Uppföljning av licensjaktens genomförande och resultat

För att nå de uppsatta förvaltningsmålen och undvika negativ påverkan på gynnsam bevarandestatus krävs kännedom om ett flertal viktiga faktorer såsom populationsstorlek, övrig dödlighet, och reproduktion. Licensjakten utvärderas årligen både nationellt och regionalt, för att utifrån nyvunnen kunskap genomföra justeringar till nästa års licensjakt vid behov. Detta är en grundprincip i adaptiv viltförvaltning. Uppföljning av utvecklingen i vargstammen ska ske genom årliga inventeringar av varg enligt Naturvårdsverkets föreskrifter. I de områden där licensjakt har bedrivits kommer en särskild uppföljning att göras för att få kunskap om hur snabbt nya vargar etablerar revir i dessa områden. Uppföljning av dödlighet, migration och tillväxt görs årligen av det Skandinaviska Vargforskningsprojektet, Skandulv. Erfarenheter ifrån jakten kommer även att analyseras och utbytas inom hela det mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

2016 beslutade länsstyrelserna i Värmlands, Örebro, Dalarnas och Gävleborg län om licensjakt på sammanlagt 24 vargar. Effekterna av licensjakten har utvärderats och dokumenterats. Effekten på populationsnivå blev att vargstammen efter jakten vintern 2017 hade fler revir än tidigare och att antalet familjegrupper ökat, vilket visar att spridningen av vargstammen eller gynnsam bevarandestatus inte påverkats negativt av tidigare beslut. Uppföljning har gjorts genom spårning och DNA-analyser i de områden där licensjakt genomfördes 2017. Alla vargar tillhörande Orsenreviret, som var föremål för licensjakten i Dalarna 2017, fälldes, vilket var i enlighet med beslutet. Inga nya revirmarkerande vargar

kunde dokumenteras före brunstperioden, men det kan inte uteslutas att nya revirmarkerande djur kan ha etablerat sig i jaktområdet under barmarkstiden.

Genomförandet av licensjakten utvärderades genom dialog med besiktningsmännen, Naturvårdsverket, andra länsstyrelser samt jaktledare och jägare som deltog i jakten.

Utifrån uppföljningen av licensjakten som genomfördes i januari 2017 drar Länsstyrelsen slutsatsen att den strategi och tilldelning som gällde i det beslutet var ändamålsenlig för att uppnå syftet med beslutet.

Annan lämplig lösning

Andra lämpliga lösningar som provas i samband med skador är exempelvis skrämsel av olika slag, och stängsling. Skrämsel är en åtgärd som ofta har en kort eller begränsad effekt på vargar som orsakar skador. Stängsling är en beprövad och en väl fungerande åtgärd. Sådana insatser bedöms dock inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller en hel vargpopulation och på kort sikt.

Utöver licensjakt kan andra åtgärder såsom samråd, information, bidrag och ersättningar samt närvaro av fältpersonal till viss del bidra till att minska konflikter mellan människa och varg. Dessa genomförs parallellt med licensjakt på varg. Licensjakt utgör dock ett nödvändigt komplement för att ytterligare minska risken för socioekonomiska konsekvenser. Detta gäller särskilt i områden med tät förekomst av varg och andra rovdjur. Licensjakt är en strategi för att uppnå målet att minska sådana tätheter. Andra åtgärder för att minska förekomsten av varg i ett område skulle kunna vara flytt eller sterilisering av varg.

Flytt av varg

Vargar kan förflytta sig över mycket långa sträckor under kort tid. Erfarenheter visar att det finns en stor sannolikhet för att flyttade vargar återkommer till området där de infångades. En flytt medför dessutom en hög grad av stress för det fångade och flyttade djuret som måste sövas. Enbart sövningen är en både riskabel och ingripande åtgärd för vargen. Flytt av varg är också en personalintensiv åtgärd som är förenad med mycket höga kostnader. Naturvårdsverket uppskattar att kostnaden för flytt av en varg vid ett tillfälle uppgår till cirka 500 000 kr. En flytt av det antal vargar som omfattas av detta beslut skulle därför innebära orimliga kostnader. Flytt av en familjegrupp är inte ett lämpligt alternativ, inte ens i de fall där man flyttat få individer har det fungerat tillfredställande.

Sterilisering av varg

Sterilisering av varghonor kräver att aktuell varg sövs, och efter ingreppet krävs en viss läkprocess som är svår att övervaka. Det är således en mycket personalintensiv åtgärd som även den är förenad med höga kostnader. Sterilisering är enligt Länsstyrelsens mening inte lämplig att utföra på ett vilt djur då den utsätter djuret för onödigt lidande.

Slutsatser

Flytt och sterilisering av varg som förvaltningsstrategier är enligt Länsstyrelsens mening endast teoretiska alternativ till licensjakt. Alternativen är olämpliga i förhållande till såväl kostnader, tidsaspekt och personalresurser som risken för onödigt lidande. Det kan ifrågasättas om de ens är praktiskt möjliga att genomföra för det antal vargar som nu är i fråga för uttag genom licensjakt. Dessa åtgärder kräver att vargarna i fråga först fångas vilket utgör jakt i jaktlagens mening, och innebär att undantagen i artikel 16.1 art- och habitatdirektivet måste tillämpas även för dessa åtgärder.

Länsstyrelsen bedömer, mot bakgrund av ovanstående, att licensjakt är den enda lämpliga lösningen för att minska socioekonomiska konsekvenser genom att minska tätheten i den del av länet där den är som störst (bilaga 4).

Genetisk status

Hela den skandinaviska vargstammen härstammar från endast sju invandrande vargar från den finskryska populationen:

vargparet i reviret i Nyskoga som grundade populationen 1983,

hanen i reviret i Gillhov som fick valpar åren 1991–1993,

hanarna i reviren i Kynna och Galven som båda fick valpar första gången 2008,

tiken i reviret i Tiveden som fick valpar 2013, 2014 och 2017

hanen i Tunturireviret som fick valpar 2016

Med denna smala avelsbas finns det risker för att vargstammen kan drabbas av negativa effekter på grund av inavel.

Inavelsgraden hos den skandinaviska vargstammen har dock förbättrats något genom att avkommor från invandrade vargar börjar få valpar och på sätt tillför nya gener i vargstammen. Den genomsnittliga inavelsgraden bland avkommorna i familjegrupperna i den skandinaviska populationen har sedan 2006 sjunkit från 0,31 till 0,24. Under 2016 var den genomsnittliga inavelskoefficienten i

familjegrupperna 0,23. Som jämförande exempel är inavelskoefficienten 0,25 bland avkommor till syskonpar, medan den är 0,13 för avkommor till kusiner.

Vargarna i Tiveden

Det tillskott av gener som förväntades från valparna från det genetiskt viktiga vargpar som flyttades från Norrbotten till Tiveden 2013 har hittills uteblivit. Det finns ingen dokumentation på att någon av de valpar som fötts 2013 och 2014 finns kvar i livet. De individer som har identifierats har dött antingen vid skyddsjakt eller i trafiken. Tiken spårades under inventeringssäsongen 2015/16 ensam men 2016/17 hade hon sällskap av en ny hane. Föryngring har konstaterats skett 2017.

Varghannen i Prästskogen

I Prästskogsreviret fanns den så kallade Galvenhannen, en sedan tidigare känd immigrant. Vargen försvann troligtvis på hösten 2016.

Varghannen i Tunturireviret

Den invandrade vargen i Tunturireviret som är far till en kull född 2016 försvann i början av november 2016. Fem valpar identifierades på DNA, varav 3-4 bedömdes finnas kvar i reviret i februari.

Gynnsam bevarandestatus

I propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" bedömer regeringen att vargen har en gynnsam bevarandestatus i Sverige. Detta mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda, den starka populationsutvecklingen, den förbättrade genetiken med minskad inavelsgrad och ökad genetisk variation, den lyckade genetiska förstärkningen samt av en tillräcklig invandringstakt av vargar från Finland och Ryssland. Detta förstärks ytterligare i Naturvårdsverkets delredovisning av regeringsuppdraget att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm) (NV-02945-15). I rapporten framgår att det bör finnas 300 vargar i Sverige för att uppnå gynnsam bevarandestatus, samt att minst en ny immigrant från Finland eller Ryssland ska reproducera sig med de skandinaviska vargarna under naturliga förhållanden varje 5-årsperiod. Rapporten säger också att majoriteten av forskarna ser den starka populationstillväxten som en indikation på att populationen har en gynnsam bevarandestatus.

Den svenska vargstammen har de senaste 15 åren haft en kontinuerlig tillväxt. Framtidsutsikterna är goda och populationen förväntas vara fortsatt livskraftig. Detta framgår av Naturvårdsverkets nationella förvaltningsplan för varg.

Av den senaste rapporten om inventeringen av vargstammen i Skandinavien framgår följande: totalt har 46 familjegrupper registrerats varav 34 i Sverige. Det skandinaviska vargbeståndet beräknades under vintern 2016-2017 uppgå till ca 430 djur, varav ca 355 i Sverige.

Inventeringen mäter populationens storlek från en tidpunkt på året till samma tidpunkt kommande år. Under varje år föds det nya vargar, vargar dör och vandrar in eller vandrar ut. Jämför man på samma sätt vid samma tidpunkt varje år ser man dock en tydlig ökning av populationen. Mot bakgrund av inventeringsresultat har Länsstyrelsen gjort bedömningen att den svenska vargpopulationen kan beskattas i den omfattning som följer av detta beslut utan att upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus försvåras. Vidare har Länsstyrelsen pekat ut vilket revir som jakt får ske i och säkerställt i så hög grad som möjligt att inget känt revir för invandrad varg eller dess avkomma berörs av licensjakten. Om nya uppgifter skulle uppkomma innan jaktstart om genetiskt viktiga individer i det revir som omfattas av detta beslut kommer detta revir att undantas från jakt.

Strängt kontrollerade former

Länsstyrelsen har beslutat att bland annat följande villkor för jaktens bedrivande ska gälla: Samtliga jaktdeltagare ska anmäla sig till Naturvårdsverkets jaktkortsregister och samtliga jaktledare ska anmäla sig till Länsstyrelsen. Jakten inkluderar stränga krav på skyndsam rapportering av fällda eller påskjutna djur, inom en timme och kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i det aktuella jaktområdet varje timme. Syftet är att minimera risken för överskjutning. Besiktningsmännens kontroll av fälld varg, och vid behov även av skottplatsen säkerställer att djuren fällts i enlighet med regelverket. Besiktning av fälld djur samt att den flådda djurkroppen lämnas till SVA möjliggör en noggrann kontroll av de fällda djurens DNA, kön, ålder och hälsostatus.

Jakten är även strängt kontrollerad med avseende på det underlag som beslutet grundas på, eftersom kvaliteten på inventeringsresultaten för varg är mycket hög. Jämfört med förvaltning av andra viltarter är kunskapsnivån inom vargförvaltningen i Sverige mycket omfattande och detaljerad. En större detaljnivå än dagens skulle vara mycket svår att uppnå och dessutom orimligt kostsam. Det finns alltid osäkerheter i all viltförvaltning, men beträffande vargstammen, som har gynnsam bevarandestatus och en stadig tillväxt, är osäkerheterna ovanligt små och risken för negativa konsekvenser likaså. En

noggrann uppföljning och analys av jaktresultatet inför kommande beslut bidrar dessutom till att ytterligare förbättra kunskapsläget.

Skulle det visa sig att antalet vargar är fler eller andra än dem som beslutet berör måste jaktledarna kontakta Länsstyrelsen. Visar det sig, via spårning och/eller DNA test, att andra vargar än de som avses finns eller kommer in i området kan jakten avbrytas och området avlysas eller förändras för att undvika att fel vargar fälls.

Mot bakgrund av de i beslutet formulerade villkoren anser Länsstyrelsen att licensjakten uppfyller kraven på strängt kontrollerande förhållanden.

Selektiv jakt

Länsstyrelsen bedömer att licensjakt i enlighet med detta beslut är selektiv både ur ett nationellt såväl som ur ett regionalt perspektiv. Licensjakten begränsas till de områden där vargstammen är som tätast och till specifika jaktområden baserat på kunskap om de revir som finns där.

Inom varje län görs en regional bedömning utifrån den regionala förvaltningsplanen av hur jakten ska riktas för att bäst uppnå syftet med jakten.

Mot bakgrund av de i beslutet formulerade villkoren tillsammans med en begränsad numerär och begränsat geografiskt område anser Länsstyrelsen att licensjakten uppfyller kraven om en selektiv jakt.

Inventering

Vargpopulationen inventeras årligen för att säkerställa en kontinuerlig uppföljning av stammens utveckling och status. Inventering genomförs i huvudsak genom spårning och styrs av såväl väderförhållanden som vargens livscykel. Goda snöförhållanden är en förutsättning för att få ett riktigt resultat och DNA-analyser är ett värdefullt komplement. Inventeringssäsongen startar den 1 oktober, vid datum för detta beslut har således inte säsongen startat.

Detta beslut baseras på resultatet från inventeringen 2016/2017.

Länsstyrelsen avser att påbörja sina inventeringar så snart det är möjligt att inrikta dessa mot det revir som omfattas av detta beslut. Vidare ska Länsstyrelsen omedelbart avlysa jakten om det framkommer att en genetiskt viktig varg har etablerat sig i området som omfattas av licensjakten.

Sammanfattning

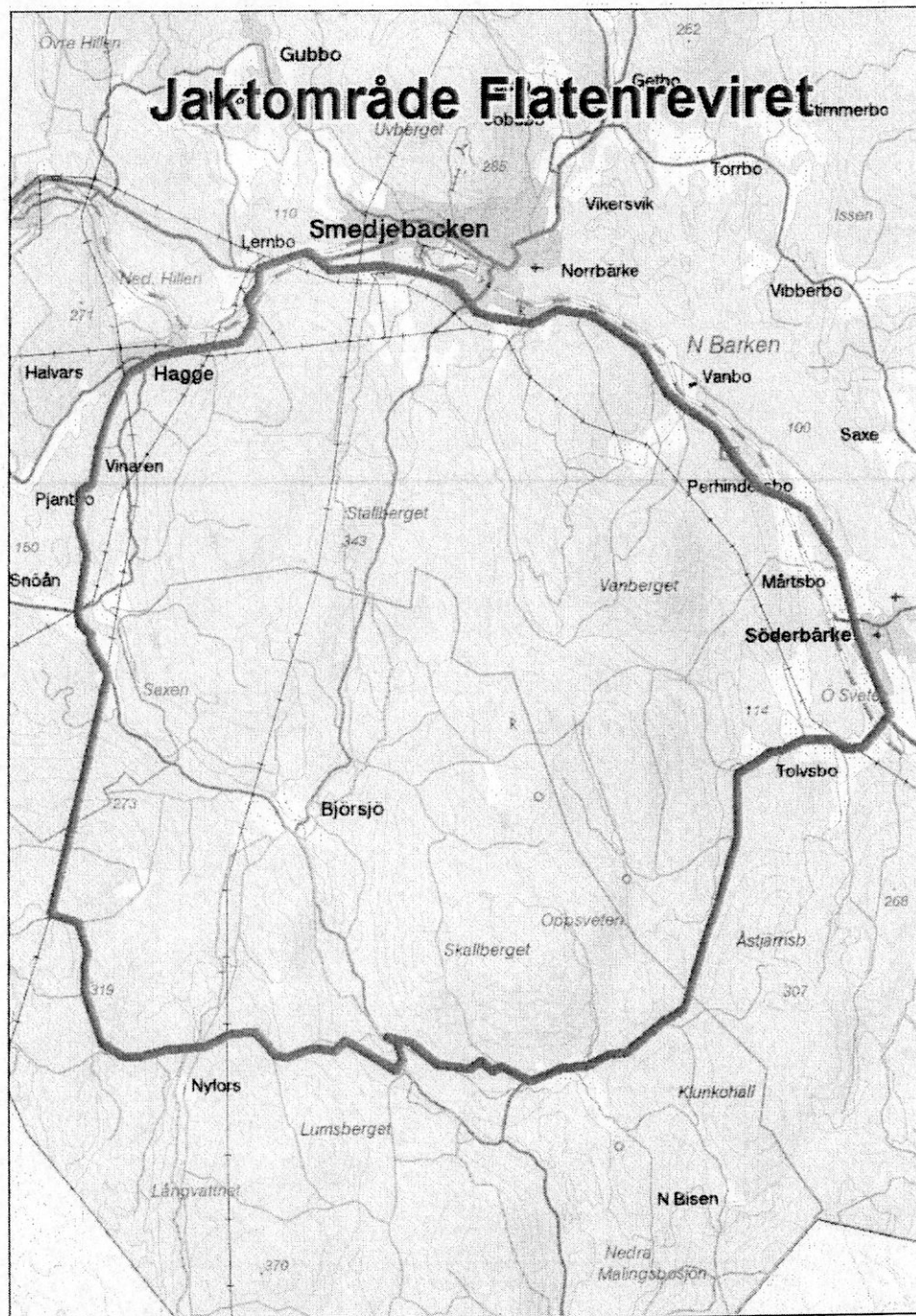
För att minska de socioekonomiska konsekvenserna genom minskad koncentration av vargrevir i de delar av länet där den är som störst finns ingen annan lämplig lösning än licensjakt som syftar till att reducera det totala antalet revir. Den svenska vargstammen har uppnått gynnsam bevarandestatus, speciellt Dalarnas län bidrar till en ökad gynnsam bevarandestatus i och med att det finns flera genetiskt värdefulla vargar i länet. En selektiv och strängt kontrollerad jakt av denna omfattning äventyrar inte upprätthållandet av denna. Aktuell beskattning är av begränsad omfattning och lämplig utifrån såväl målsättningen med jakten som stammens storlek. Den licensjakt som beslutas av Länsstyrelsen innebär inte att antalet föryngringar i Sverige underskrider det beslutade nationella referensvärdet för varg. Länsstyrelsen har samordnat beslutet med länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Beslutet är också i enlighet med EU:s riktlinjer om förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå.

Bilagor

1. Karta över jaktområde under vargjakten 2017.
 2. Försäljning av vargskinn.
 3. Hur man överklagar till Förvaltningsrätten.
 4. Karta över vargreviren i Dalarnas län
 5. Referenslista
 6. Sändlista
- V1. Blankett: *Registrering av fälld/död varg*
- V2. Blankett: *Besiktning, provtagning och märkning av fälld varg*
- V3. Blankett: *Påskjuten varg – platsundersökning och eftersök*

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ	
2017-10-31	
Målnr:	
Aktbil.	Enhet.

Bilaga 1

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ	
2017 -10- 3 1	
Målnr:	
Aktbil.	Enhet.

Bilaga 2

Försäljning av vargskinn

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av varg, vargskinn eller andra delar av varg, är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För vargar skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverket efter ansökan meddela undantag från detta förbud.

Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida:

<http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/djur/olikaslagsdjur/hotadeartercite/s/produkteravdjur/palsarochpalsaccessoarer.4.1d7062ed133ee6f948680001208.html>

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ	
2017-10-31	
Målnr:	
Aktbil.	Enhet.

Bilaga 3

Hur man överklagar hos Förvaltningsrätten

Den som vill överklaga ska skriva till Förvaltningsrätten i Luleå. Överklagandet ska dock **skickas eller lämnas till Länsstyrelsen**. Postadressen är Länsstyrelsen, 791 84 FALUN. Besöksadressen är Åsgatan 38 i Falun.

Överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet**, eftersom beslutet kungörs anses delgivning ha skett två veckor efter beslutet dvs den 12 oktober. Sista dag för överklagande blir därför den 2 november. Annars kan överklagandet inte prövas.

Överklagandet ska innehålla

- vilket beslut som överklagas, till exempel genom att ange ärendets diarienummer (dnr),
- varför klaganden anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt,
- hur klaganden vill att beslutet ska ändras.

Klaganden ska även ange

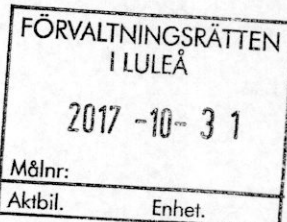
- namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet ska vara undertecknat av klaganden. Om ombud anlitas kan i stället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt för ombudet sändas med.

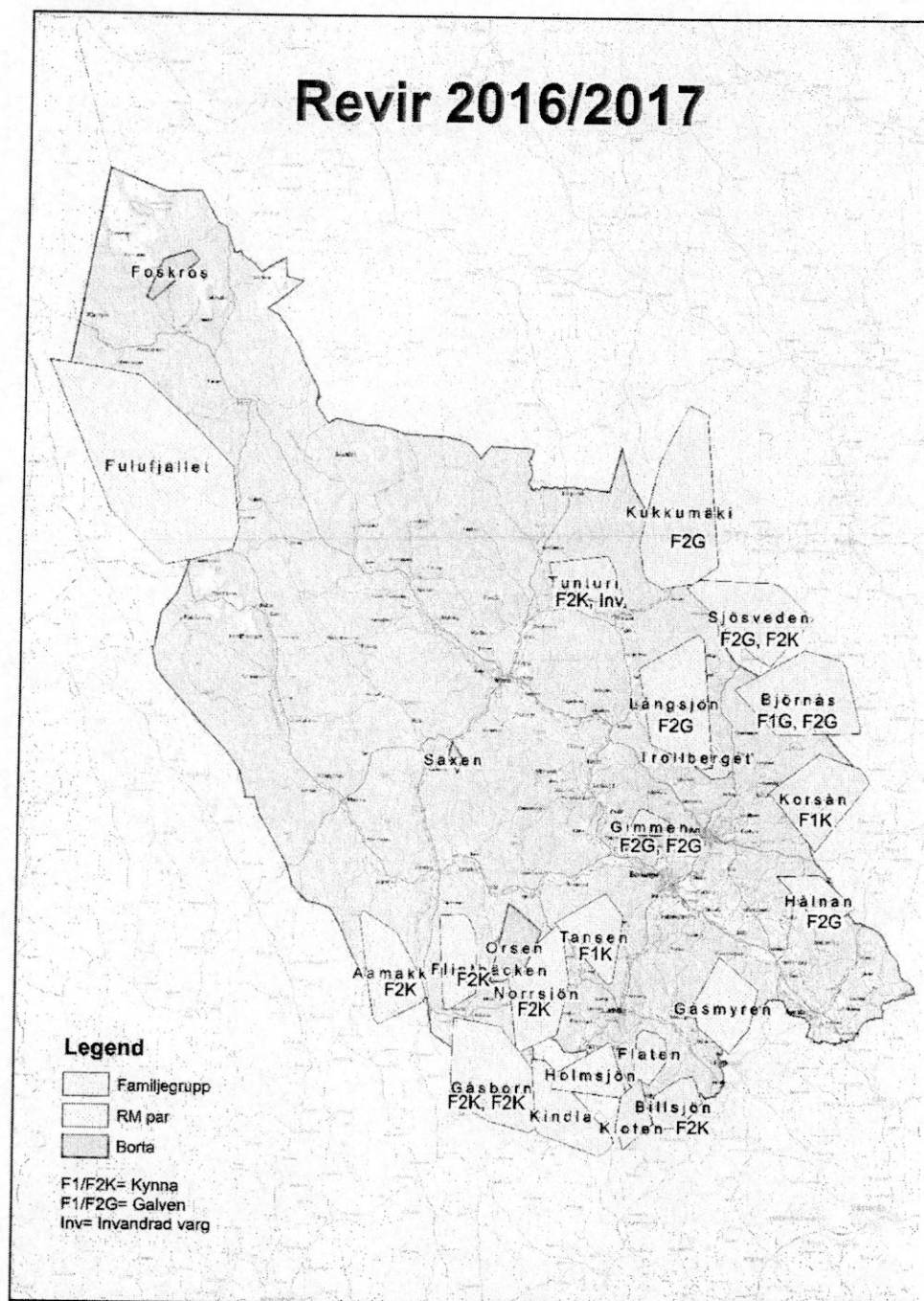
Handlingar eller annat som klaganden anser stöder överklagandet bör sändas med.

Överklagandet prövas av Förvaltningsrätten i Luleå. Om Länsstyrelsen inte ändrar sitt beslut som klaganden begär och överklagandet kommit in i rätt tid kommer det att sändas över till Förvaltningsrätten i Luleå.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00.

Bilaga 4

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ	
2017 -10- 3 1	
Mölnr:	
Aktbil.	Enhet.

Bilaga 5

Referenslista

- Förvaltningsplan för stora rovdjur i Dalarna 2014-2018. Rapport: 2015-02
Naturvårdsverket (2015). Vägledning gällande licensjakt efter varg 2016. NV-06215-15.
- Naturvårdsverket (2015) Vägledning gällande syfte för licensjakt efter varg. NV-06934-15
- Naturvårdsverket (2016). Vägledning till länsstyrelserna gällande beredning av beslut om licensjakt efter varg. NV-05231-16
- Inventeringsrapport från viltskadecenter: Varg i Skandinavien vintern 2015-2016
- Linnell J. Salvatori V. & Boitani L. (2008). Guidelines for population level management plans for large carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe report prepared for the European Commission (contract 070501/2005/424162/MAR/B2), 83.
- Essen E. V. (2016). In the gap between legality and legitimacy (Doctoral dissertation).
- Liberg O. Chapron, G, Wabakken, P. Pedersen H. C. Hobbs N. T. & Sand H. (2012). Shoot, shovel and shut up: cryptic poaching slows restoration of a large carnivore in Europe. Proceedings of the Royal Society of London B: Biological Sciences, 279(1730), 910-915.
- Elofsson K. Widman M. Häggmark Svensson T. & Steen M. (2015). Påverkan från rovdjursangrepp på landsbygdsföretagens ekonomi. Sveriges Lantbruksuniversitet. Uppsala.
- Liberg O. Chapron, G, Wabakken, P. Pedersen H. C. Hobbs N. T. & Sand H. (2012). Shoot, shovel and shut up: cryptic poaching slows restoration of a large carnivore in Europe. Proceedings of the Royal Society of London B: Biological Sciences, 279(1730), 910-915.
- Linnell J. D. C. (2013). From conflict to coexistence: Insights from multi-disciplinary research into the relationships between people, large carnivores and institutions. Report for the European Commission.
- L. S. Mills & Feltner J. (2015). An updated synthesis on appropriate science-based criteria for "favorable reference population" of the Scandinavian wolf (*Canis lupus*) population. North Carolina State University.

Kaltenborn B. P. & Brainerd S. M. (2016). Can poaching inadvertently contribute to increased public acceptance of wolves in Scandinavia?. *European Journal of Wildlife Research*, 62(2), 179-188.

Bilaga 6

Sändlista (via e-post)

Naturvårdsverket,

Statens veterinärmedicinska anstalt

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I LULEÅ	
2017 -10- 3 1	
Mölnr:	
Aktbil.	Enhet.

Kopia till (per e-post)

Viltförvaltningsdelegationen i Dalarna (på websida),

Länsstyrelserna i mellersta och norra förvaltningsområdena

Viltskadecenter,

Jordbruksverket,

Landsbygdsdepartementet,

Miljödepartementet,

Sametinget,

Polismyndigheten i Dalarna,

Jägareförbundet Dalarna,

Jägarnas Riksförbund i Dalarna

Bilaga V1

REGISTRERING AV FÄLLD VARG										
1. Ifyllt blankett lämnas till länsstyrelsens besiktningsman som registrerar relevanta uppgifter i Rovbase										
2. Besiktningsmannen sänder kopia till SVA tillsammans med kropp och prover.										
DATUM	Datum då vargen fälldes						Länsstyrelsens ID-nr			
	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min				
FÄLLD MED STÖD AV	☐ Likensjukt myndighetsbeslut ☐ Annet, ange vilket						Rovbase ID			
Djur som fälls med stöd av 40 b § JF, 9 § JL och 24 kap BrB ska anmälas till polismyndigheten och det är polisen och inte länsstyrelsen som har ansvar för dokumentation och hantering av dessa djur. Detta gäller trafikdödade djur och djur som påträffas döda (fallvilt).										
ANMÄLAN	Tidpunkt då vargen anmäldes						Anmält till			
	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min				
SKYTT	Namn			Telefon			Mobiltelefon			
	Adress			Postnr			Postadress			
	e-postadress						Land om annat än Sverige			
JAKTFLEDARE	Namn			Telefon			Mobiltelefon			
	Adress			Postnr			Postadress			
PLATS	Skottplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)						Kommun			
	Län						Vargrevi			
	Skottplats Koordinater Rikets nät (RT 90)						Om skott- & falplats är olika, ange koordinater för båda		Falplats Koordinater Rikets nät (RT 90)	
JAKTSÄTT m.m. (fyll i så långt som möjligt)	Ridat vargjakt		Annan jaktform (ange vilken)		Drevkreds		Passkytt			
	☐		☐		☐		☐			
	Skuten från postställe		Skuten vid gämskjakt		Hund använd		Antal hunder			
	☐		☐		☐		☐			
MARKT DJUR	Antal deltagande jägare		Antal avlossade skott		Antal vargar i sikten då jakt inleddes					
	☐		☐		☐					
	Tatuering på insidan av loppans - ange nr		Gronmärke V&F åre ange färg och nr		Radionalsband ange nr					
KON OCH ALDER	Hanar ☐		Honor ☐		0-1 år (årsunge)		1-2 år		Äldre än 2 år	
	☐		☐		☐		☐		☐	
VIKTER (vägde)	Totalvikt kg (inte fälld)			Fälld kropp (skroff) med huvud (kg)			Skinn med dynor och klövar (kg)			
	☐			☐			☐			
MÄTT, VIKTER OCH PROVER TAS INTE OM HELA VARGEN TILLFALLER STATEN										
MÄTT										
1. Huvudlängd	cm									
2. Huvudhöjd	cm									
3. Öronlängd	cm									
4. Totallängd	cm									
5. Förlimben	cm									
6. Baklimben	cm									
7. Framfots dynor	cm									
8. Bakfots dynor	cm									
9. Största spår H x B	cm									
10. Testislar	cm									
	X mm X mm									

Bilaga V2

BESIKTNING, PROVTAGNING OCH MÄRKNING AV FÄLLD VARG										
1. Blanketten fylls i av länsstyrelsens besiktningsman som registrerar relevanta uppgifter i Rovbase.										
2. Besiktningsmannen sänder kopia till SVA tillsammans med kropp och prover.										
DATUM	Besiktningsdatum och klockslag			År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens ID-nr
ANMÄLAN	Besiktningsmannen fick kännedom om fälld varg			År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Från vem
BESIKTNING AV	Halkropp (offädd)			Skinn med dynor och klokepslar			Kropp med skalle		Skottplats	Fällplats
BESIKTNING VAR	På skottplats/fällplatsen			Bakspårning gjord (0,5-1 km)			På annan plats. Ange var!			
KONTROLL AV LÄMNAD UPPGIFTER	Skyttens personuppgifter			Jaktsätt			Platsangivelser		Djurets ev. märkning	
	Djurets kön			Djurets ålder			Djurets vikt		Eventuella rättelsekompletter, skrivs under anmärkning nedan	
SKJUT- AVSTÅND OCH AVLOSSADE SKOTT	Skjutavstånd. Avstånd mellan skytt och varg då djuret påsköts med första skottet?						Hur reagerade vargen?		Stod still	Gick i normal takt
	Hur många skott avlossades mot vargen?						Användes stöd vid första skottet?		Ja	Nej
NOTERA SYNLIGA SKADOR	☐ Färska skador									
	☐ Skabbangripen (ange också var)									
	☐ Äldre skador									
FOTODOKUMENTATION	☐ Inga synliga skador									
	Hela vargen	Klor och tassar	Skottplats	Fällplats	Inga foton tagna					
PROVER	Kropp inkl. skalle, evanselklor och täben			Vid hane också penisben & testiklar			Kropp skänt till SVA (ange datum)			
	☐ Besiktningsmannens referensprov (hud ca 1x4 cm)			Referensprov skänt till SVA (ange datum)						
ANMÄRKNING										
IDENTIFIERING	Rovbase ID			Nr på eventuellt CITES-billet						
EV. TIDIGARE MÄRKNING	Ange mikrochip nr			☐ Skanning av kropp efter ev. tidigare mikrochip (ange placering)						
MÄRKNING VID BESIKTNING	Skinn - mikrochip nr			☐ Nymärkning med synligt mikrochip (ange placering - om annat än fällare)						
VARG- SKINNETS ÄGARE	Namn			Personnummer			Telefon			
	Adress			Postnr			Postadress			
	e-postadress			Land om annat än Sverige						
BESIKTNING OCH MÄRKNING UTFÖRD AV	Besiktningsman			Mobiltelefon			Länsstyrelse			
	Underskrift			e-postadress						

Bilaga V3, Sida 2

KOMPLET-
TERANDE
INFORMATION

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.